

Prečišćeni tekst Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore", br. 056/09 od 14.08.2009),
2. Zakon o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda ("Službeni list Crne Gore", br. 018/11 od 01.04.2011),
3. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list Crne Gore", br. 040/11 od 08.08.2011),
4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore", br. 034/14 od 08.08.2014),
5. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore", br. 001/15 od 05.01.2015),
6. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore", br. 030/17 od 09.05.2017),
7. Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda ("Službeni list Crne Gore", br. 051/17 od 03.08.2017),
8. Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore", br. 059/21 od 04.06.2021),
9. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Službeni list Crne Gore", br. 083/26 od 15.06.2026), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU

("Službeni list Crne Gore", br. 056/09 od 14.08.2009, 018/11 od 01.04.2011, 040/11 od 08.08.2011, 034/14 od 08.08.2014, 001/15 od 05.01.2015, 030/17 od 09.05.2017, 051/17 od 03.08.2017, 059/21 od 04.06.2021, 083/26 od 15.06.2026)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1

Ovim zakonom uređuju se: razvoj poljoprivrede i ruralnih područja, ciljevi i mjere agrarne politike, podrška u poljoprivredi i uslovi za njihovo ostvarivanje, prava i obaveze korisnika podrške, dopunske djelatnosti u poljoprivredi, organizovanje u poljoprivredi, kao i druga pitanja od značaja za razvoj poljoprivrede i ruralnih područja.

Definicije

Član 2

(1) Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) poljoprivreda je privredna djelatnost koja obuhvata biljnu i stočarsku proizvodnju i sa njima povezane uslužne djelatnosti, u skladu sa propisima kojima je uređena klasifikacija djelatnosti i registar jedinica razvrstavanja;
- 2) poljoprivredno gazdinstvo obuhvata sve jedinice koje se upotrebljavaju za poljoprivredne djelatnosti i kojima upravlja poljoprivrednik;
- 3) proizvodna jedinica je prostorno određena privredna jedinica na kojoj se obavlja poljoprivredna djelatnost;
- 4) porodično poljoprivredno gazdinstvo je poljoprivredno gazdinstvo na kojem poljoprivrednik sam ili zajedno sa članovima svog domaćinstva obavlja poljoprivrednu djelatnost;
- 5) poljoprivrednik je fizičko ili pravno lice koje se bavi poljoprivrednom djelatnošću i organizovano je kao:
 - a) privredno društvo, odnosno drugo pravno lice ili preduzetnik;
 - b) porodično poljoprivredno gazdinstvo;
 - c) organizacija proizvođača; i
 - d) obrazovna ili naučno-istraživačka ustanova koja se bavi poljoprivrednom djelatnošću;
- 6) nosilac poljoprivrednog gazdinstva je poljoprivrednik koji je odgovoran za obavljanje poljoprivredne djelatnosti na gazdinstvu;

- 6a) aktivni poljoprivrednik je nosilac poljoprivrednog gazdinstva koji je upisan u Registar poljoprivrednih gazdinstava, obavlja aktivnosti u okviru jednog ekonomskog dvorišta i koji ispunjava jedan od sljedećih uslova ako je:
- ostvario pravo na direktna plaćanja u biljnoj i/ili u stočarskoj proizvodnji, mjere podrške ruralnog razvoja, i mjere zajedničke organizacije tržišta;
 - podnio zahtjev za ostvarivanje prava za direktna plaćanja u biljnoj i/ili u stočarskoj proizvodnji, mjere podrške ruralnog razvoja, i mjere zajedničke organizacije tržišta u tekućoj godini;
 - nosilac poljoprivrednog osiguranja;
- 6b) mladi poljoprivrednik je poljoprivrednik stariji od 18 godina, a mlađi od 40 godina, koji je nosilac poljoprivrednog gazdinstva/izvršni direktor preduzeća, a koji posjeduje odgovarajuća stručna znanja i/ili vještine;
- 6c) poljoprivredna djelatnost obuhvata gajenje usjeva i zasada i uzgoj životinja i sa njima povezane uslužne djelatnosti u skladu sa grupama 01.1, 01.2, 01.3, 01.4, 01.5, 01.6 nacionalne klasifikacije djelatnosti;
- 7) jedinstveni identifikacioni broj poljoprivrednih gazdinstava (u daljem tekstu: IDBR) je osnov za vođenje jedinstvenog Registra poljoprivrednih gazdinstava i njihovo povezivanje sa drugim registrima;
- 8) poljoprivredni proizvod je proizvod biljnog ili životinjskog porijekla dobijen iz primarne poljoprivredne proizvodnje i proizvod podvrgnut jednostavnoj fizičkoj obradi;
- 9) primarna poljoprivredna proizvodnja je proizvodnja i uzgoj primarnih poljoprivrednih proizvoda biljnog ili životinjskog porijekla, uključujući žetvu i berbu plodova, mužu i uzgoj životinja, lov i ribolov i sakupljanje samoniklih plodova i biljaka iz prirode, koja obuhvata i rukovanje, transport i skladištenje primarnih proizvoda na mjestu proizvodnje, koja za rezultat ima isključivo proizvod koji nije podvrgnut tehnološkim postupcima nakon žetve, sakupljanja plodova ili ulova, osim jednostavne fizičke obrade;
- 10) prerada poljoprivrednih proizvoda je proces kojim se mijenja primarni proizvod primjenom određenih fizičkih i hemijskih postupaka;
- 11) hrana je supstanca ili proizvod koji je namijenjen za ishranu ljudi, prerađen, djelimično prerađen, ili neprerađen uključujući vodu za piće i vodu koja se koristi u postupku pripreme hrane, koja može biti biljnog porijekla, životinjskog porijekla i kombinovana hrana;
- 12) ekonomsko dvorište je dvorište jednog poljoprivrednog gazdinstva sa svim objektima, mehanizacijom i uređajima namijenjenim za poljoprivrednu proizvodnju, na kojem se obavlja poljoprivredna djelatnost na katastarskim parcelama jednog gazdinstva;
- 13) vezane aktivnosti razvoja ruralne ekonomije ("Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale") (u daljem tekstu: LEADER) predstavljaju integrisani instrument teritorijalnog razvoja sa ciljem implementacije na lokalnom nivou, koji doprinosi teritorijalnoj koherentnosti, dugoročnom održivom razvoju i poboljšanju socijalnog kapitala ruralnih područja;
- (14) lokalna akciona grupa (LAG) je lokalno javno-privatno partnerstvo koje čine predstavnici javnog, privrednog i civilnog sektora;
- (15) lokalna razvojna strategija (LRS) je planski dokument LAG-a kojim se utvrđuju ciljevi, prioriteti i mjere za razvoj ruralne teritorije na kojoj LAG djeluje, radi unaprjeđivanja kvaliteta života i ekonomskog razvoja lokalne zajednice;
- 16) agrarna politika je dio privredne politike koja obuhvata skup mjera u oblasti poljoprivrede, uključujući subvencije, zemljišnu politiku, cjenovnu politiku, poreze i drugo radi unaprjeđivanja poljoprivredne proizvodnje, poboljšanja položaja poljoprivrednika i osiguranja poljoprivrednih proizvoda.
- (2) Svi izrazi koji se, u ovom zakonu, koriste za fizička lica u muškom rodu obuhvataju iste izraze u ženskom rodu.

II. PLANIRANJE RAZVOJA POLJOPRIVREDE I RURALNIH PODRUČJA

Ciljevi agrarne politike

Član 3

Ciljeve razvoja poljoprivrede i ruralnih područja (u daljem tekstu: agrarna politika) utvrđuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) na predlog organa državne uprave nadležnog za poslove poljoprivrede (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 4

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 83/26)

Član 5

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 83/26)

Sprovođenje mjera agrarne politike**Član 6**

- (1) Uslovi, način i dinamika sprovođenja mjera agrarne politike utvrđenih ciljevima agrarne politike, do početka fiskalne godine, bliže se uređuju propisom Vlade (u daljem tekstu: Agrobudžet).
- (2) Agrobudžet sadrži, naročito:
 - planirana sredstva po pojedinim mjerama agrarne politike;
 - uslove i kriterijume za korišćenje mjera podrške utvrđenih ovim zakonom;
 - način kontrole u sprovođenju mjera agrarne politike;
 - način praćenja i ocjenjivanja efekata mjera agrarne politike;
 - način i postupak dodjeljivanja sredstava podrške;
 - mjere za otklanjanje nepravilnosti utvrđenih u korišćenju sredstava podrške.
- (3) Posebna podrška za poljoprivredne proizvode dodjeljuje se za:
 - Operativne programe organizacije proizvođača za voće i povrće;
 - Program podrške za vino;
 - Program podrške za pčelarske proizvode;
 - Program podrške za maslinovo ulje i stone masline.
- (4) Programi iz stava 3 ovog člana sadrže: korisnike podrške, poljoprivredne proizvode na koje se podrška odnosi, period na koji se podrška realizuje, iznos finansijskih sredstava za finansiranje programa, način vršenja kontrole utroška finansijskih sredstava i sprovođenja programa.
- (5) Programi iz stava 3 ovog člana sufinansiraju se iz Budžeta Crne Gore.
- (6) Operativni programi organizacija proizvođača za voće i povrće, mogu se sufinansirati ako se odnose na:
 - planiranje poljoprivredne proizvodnje;
 - poboljšanje kvaliteta poljoprivrednih proizvoda;
 - podizanje komercijalne vrijednosti poljoprivrednih proizvoda;
 - promociju poljoprivrednih proizvoda;
 - sprovođenje mjera zaštite životne sredine;
 - sprečavanje i upravljanje kriznim situacijama.
- (7) Operativni programi iz stava 6 ovog člana, mogu se sufinansirati samo ako organizacije proizvođača imaju obezbijedena sredstva za njihovo sprovođenje.
- (8) Sredstva za sufinansiranje operativnih programa dodjeljuju se na osnovu javnog poziva Ministarstva, koji sadrži uslove za proizvođačke organizacije i operativne programe i procentualni iznos sredstava u sufinansiranju za sprovođenje tih programa.
- (9) Programima podrške za vino mogu se sufinansirati:
 - promocija vina;
 - restrukturiranje i konverzija vinograda;
 - zelena berba;
 - investicije u oblasti proizvodnje vina;
 - inovacije u oblasti proizvodnje vina;
 - destilacija nusproizvoda.
- (10) Sredstva podrške mogu koristiti proizvođači vina na osnovu javnog poziva Ministarstva.
- (11) Programima podrške za pčelinje proizvode sufinansiraju se organizacije proizvođača pčelinjih proizvoda za:
 - tehničku pomoć pčelarima i udruženjima pčelara;
 - suzbijanje bolesti i štetočina u košnicama, pogotovo varooze;
 - racionalizaciju troškova selidbe košnica;
 - pomoć laboratorijskim ispitivanjima pčelinjih proizvoda;

- obnavljanje pčelinjeg fonda;
 - saradnju sa naučnim institucijama specijalizovanim za sprovođenje primijenjenih istraživačkih programa u oblasti pčelarstva i pčelinjih proizvoda;
 - praćenje tržišta;
 - poboljšanje kvaliteta pčelinjih proizvoda.
- (12) Programima podrške za maslinovo ulje i stone masline sufinansiraju se organizacije proizvođača maslinovog ulja i stonih maslina za:
- praćenje kretanja na tržištu maslinovog ulja i stonih maslina;
 - sprovođenje mjera zaštite životne sredine;
 - modernizaciju uzgoja maslina radi povećanja konkurentnosti;
 - poboljšanje kvaliteta maslinovog ulja i stonih maslina;
 - sistem sljedljivosti i sertifikacije u cilju praćenja kvaliteta maslinovog ulja.
- (13) Programe iz stava 3 ovog člana donosi Ministarstvo.

Izvještaj o realizaciji Agrobudžeta

Član 7

- (1) Godišnji izvještaj o realizaciji Agrobudžeta Ministarstvo dostavlja Vladi na usvajanje, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.
- (2) Izvještaj iz stava 1 ovog člana sadrži i ocjenu efekata agrarne politike za godinu za koju se odnosi.

III. MJERE AGRARNE POLITIKE

Član 8

- (1) Mjere agrarne politike utvrđuju se radi ostvarivanja ciljeva iz člana 3 ovog zakona.
- (2) Mjere agrarne politike obuhvataju, naročito:
- a) tržišno-cjenovnu politiku;
 - b) politiku ruralnog razvoja;
 - c) poslove od javnog interesa;
 - d) socijalne transfere porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima.

A. TRŽIŠNO - CJENOVNA POLITIKA

Član 9

- (1) Tržišno-cjenovna politika ostvaruje se sprovođenjem:
- 1) mjera za stabilizaciju tržišta;
 - 2) direktnih plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima;
- (2) U cilju očuvanja jedinstva tržišta i ravnopravnosti proizvođača, mjere tržišno-cjenovne politike sprovode se na nacionalnom nivou.

1. Mjere za stabilizaciju tržišta

Član 10

- (1) Mjere za stabilizaciju tržišta odnose se na:
- spoljnotrgovinski promet;
 - interventne mjere u unutrašnjem prometu.
- (2) U slučaju prekomjernog uvoza ili izvoza poljoprivrednih proizvoda, identifikovanog dampinga ili uvoza proizvoda u Crnu Goru za koje su zemlje izvoznice koristile izvozne subvencije ili postojanja opasnosti da dođe do ozbiljnog narušavanja tržišta poljoprivrednih proizvoda, čime se ugrožavaju postavljeni ciljevi agrarne politike, Vlada može uvesti zaštitne mjere u spoljnotrgovinskom prometu poljoprivrednih proizvoda, u skladu sa zaključenim ugovorima i propisima kojima je uređena spoljna trgovina.
- (3) Radi realizacije ciljeva agrarne politike iz člana 3 ovog zakona Vlada može da primjenjuje interventne mjere kupovine i prodaje, pomoći skladištenju i povlačenju sa tržišta određenih poljoprivrednih proizvoda.

2. Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima

Član 11

- (1) Direktna plaćanja poljoprivrednim gazdinstvima su mjere kojima se neposredno utiče na dohodak poljoprivrednih gazdinstava (u daljem tekstu: direktna plaćanja).
- (2) Direktna plaćanja se mogu vršiti na osnovu sljedećih kriterijuma:
 - a) po hektaru poljoprivrednih površina;
 - b) po grlu stoke ili stočnoj jedinici;
 - c) po jedinici poljoprivrednih proizvoda;
 - d) po jedinici inputa u poljoprivrednu proizvodnju.
- (3) Direktna plaćanja se mogu, na osnovu utvrđenih kriterijuma i uslova, dodjeljivati i prerađivačima poljoprivrednih proizvoda.
- (4) Bliži kriterijumi i uslovi za realizaciju mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

B. POLITIKA RURALNOG RAZVOJA

Vrste mjera

Član 12

- (1) Politika ruralnog razvoja ostvaruje se sprovođenjem sljedećih grupa mjera:
 - 1) mjere za jačanje konkurentnosti proizvođača hrane;
 - 2) mjere za održivo gazdovanje poljoprivrednim resursima;
 - 3) mjere za poboljšanje kvaliteta života i širenje (diverzifikacija) ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima;
 - 4) lider projekti za razvoj ruralnih područja.
- (2) Uslovi i način sprovođenja mjera iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana, utvrđuju se Agrobudžetom.

1. Mjere za jačanje konkurentnosti proizvođača hrane

Član 13

- (1) Radi jačanja konkurentnosti proizvođača hrane sprovode se sljedeće mjere:
 - a) podrška investicijama u primarnoj poljoprivredi;
 - b) podrška modernizaciji i prestrukturiranju prerađivačke industrije;
 - c) podrška investicijama za sprovođenje zemljišne politike (unaprjeđivanje korišćenja i poboljšanje kvaliteta poljoprivrednog zemljišta, povećanje veličine porodičnog poljoprivrednog gazdinstva i sprječavanje usitnjavanja posjeda);
 - d) uvođenje međunarodnih standarda i unaprjeđivanje kvaliteta u proizvodnji i preradi poljoprivrednih proizvoda;
 - f) podrška osnivanju i povezivanju proizvođačkih organizacija;
 - g) podrška poljoprivrednoj proizvodnji.
- (2) Vlada može da uvede i druge mjere kojima se podržava konkurentnost proizvođača hrane.
- (3) Uslovi i način sprovođenja pojedinih mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

2. Mjere za održivo gazdovanje poljoprivrednim resursima

Član 14

- (1) Održivo gazdovanje poljoprivrednim resursima obezbjeđuje se sprovođenjem sljedećih mjera:
 - a) podrška razvoja područja sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju;
 - b) podrška programa u poljoprivredi koji su usaglašeni sa principima očuvanja životne sredine - agroekološke mjere;
 - c) programi agrošumarstva;
- (2) Uslovi i način sprovođenja mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

a) Podrška razvoja područja sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju

Član 15

- (1) Razvoj područja sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju obezbjeđuje se putem dodatnih plaćanja po hektaru (ha) poljoprivrednih površina ili po grlu stoke.
- (2) Područje sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju utvrđuje se na osnovu ograničenih mogućnosti korišćenja zemljišta i značajno povećanih troškova proizvodnje usljed nepovoljnih uslova privređivanja.
- (3) Bliži kriterijumi iz stava 2 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.
- (4) Na osnovu kriterijuma iz stava 3 ovog člana, Ministarstvo utvrđuje područja sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju.

b) Podrška programa u poljoprivredi koji su usaglašeni sa principima očuvanja životne sredine - agroekološke mjere

Član 16

- (1) Programi u poljoprivredi koji su usaglašeni sa principima očuvanja životne sredine podstiču se agroekološkim mjerama, koje su usmjerene na:
 - zaštitu i unaprjeđivanje prirodnih resursa (zemlja, voda, vazduh), posebno na razvoj organske i integralne poljoprivrede;
 - očuvanje i održivo korišćenje genetičkih resursa u biljnoj i stočarskoj proizvodnji;
 - očuvanje prirodnih staništa (habitata) i životne sredine, posebno na održivo korišćenje planinskih pašnjaka.
- (2) Agrobudžetom se mogu propisati i druge mjere kojima se podstiče održivo gazdovanje poljoprivrednim resursima.

c) Programi agrošumarstva

Član 17

- (1) Radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva agrarne i politike šumarstva obezbjeđuje se podrška za podizanje zasada odgovarajućih poljoprivrednih ili šumskih kultura na područjima obraslim niskim rastinjem, žbunjem i površinama oštećenim požarom.
- (2) Uslovi i postupak za realizaciju podrške iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

3. Mjere za poboljšanje kvaliteta života i širenje (diverzifikacija) ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima

Član 18

- (1) Radi poboljšanja kvaliteta života i proširenja ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima sprovode se sljedeće mjere:
 - izgradnja seoske infrastrukture, obnova i razvoj sela;
 - podrška dopunskim djelatnostima u poljoprivredi;
 - podrška osnivanju i razvoju malih preduzeća radi unaprjeđivanja preduzetništva u ruralnim područjima;
 - podrška razvoju turizma u ruralnim područjima;
 - podrška očuvanju i unaprjeđivanju kulturne baštine.
- (2) Agrobudžetom se mogu propisati i druge mjere kojima se unaprjeđuje kvalitet života i širenje ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima.
- (3) Uslovi i postupak sprovođenja mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

Lider projekti za razvoj ruralnih područja

Član 19

- (1) Lider projektima za razvoj ruralnih područja obezbjeđuje se podrška:
 - lokalnim zajednicama i lokalnim akcionim grupama za pripremu i realizaciju ciljeva agrarne politike i projekata ruralnog razvoja;
 - lokalnom javno-privatnom partnerstvu radi unaprjeđivanja ruralnih područja;
 - realizaciji projekata koji se zasnivaju na učešću više subjekata iz različitih sektora lokalne ekonomije.

(2) Uslovi i postupak sprovođenja mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

Podrška ruralnom razvoju iz budžeta lokalne samouprave

Član 20

- (1) Lokalna samouprava može da uvede mjere podrške ruralnom razvoju, koje ne smiju biti u suprotnosti sa Ciljevima agrarne politike, i Agrobudžetom.
- (2) Mjere iz stava 1 ovog člana i način njihovog finansiranja, prije usvajanja, lokalna samouprava dostavlja na saglasnost Ministarstvu.

C. POSLOVI OD JAVNOG INTERESA

Član 21

- (1) Mjerama agrarne politike podstiču se poslovi od javnog interesa iz člana 52 ovog zakona.
- (2) Poslovi od javnog interesa finansiraju se ili sufinansiraju na osnovu programa za obavljanje poslova od javnog interesa.
- (3) Program iz stava 2 ovog člana sadrži vrstu i obim poslova, dinamiku realizacije, potrebna finansijska sredstva i način finansiranja, odnosno sufinansiranja, kao i očekivane efekte u ostvarivanju javnog interesa, u skladu sa Ciljevima agrarne politike.
- (4) Uslovi i postupak za realizaciju poslova iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

Član 22

- (1) Mjerama agrarne politike podstiče se stručno osposobljavanje kadrova koji rade na realizaciji razvojnih programa, strukturnim promjenama u poljoprivredi i harmonizaciji propisa iz oblasti poljoprivrede sa propisima Evropske unije.
- (2) Uslovi i postupak za sprovođenje mjera iz stava 1 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.

Član 23

- (1) Mjerama agrarne politike mogu se podsticati međunarodna saradnja i realizacija međunarodnih projekata u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, kao i članstvo u međunarodnim organizacijama.
- (2) Prioritete za članstvo u međunarodnim organizacijama utvrđuje Ministarstvo, na osnovu mišljenja Savjeta iz člana 70 ovog zakona.

D. SOCIJALNI TRANSFERI PORODIČNIM POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

Član 24

- (1) Članu poljoprivrednog gazdinstva pripada pravo na staračku naknadu, ako:
 - je stariji od 60 godina (muškarac i žena);
 - bavi se ili se bavio poljoprivrednom djelatnošću;
 - ne ostvaruje primanja po drugom osnovu, kao ni njegov bračni supružnik.
- (2) Visina staračke naknade utvrđuje se u visini 70% najniže penzije u Crnoj Gori.
- (3) Pravo na staračku naknadu ostvaruje se od dana uredno podnesenog zahtjeva za staračku naknadu.
- (4) Socijalno najugroženija staračka i seoska domaćinstva koja se bave poljoprivredom mogu ostvariti jednokratnu interventnu novčanu pomoć u toku jedne godine, najviše do petostrukog iznosa staračke naknade.
- (5) Sredstva za isplatu staračke naknade i sredstva za isplatu jednokratne interventne socijalne pomoći obezbjeđuju se u Agrobudžetu.
- (6) Na predlog Ministarstva Vlada može propisati olakšice za plaćanje doprinosa za obavezno socijalno osiguranje poljoprivrednika.
- (7) Bliže uslove i postupak za isplatu staračke naknade, kriterijume i postupak za ostvarivanje prava na isplatu jednokratne interventne pomoći, na predlog Ministarstva, propisuje Vlada.

IV. PODRŠKA ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ

Izvori finansiranja

Član 25

- (1) Sredstva podrške za realizaciju ciljeva agrarne politike iz člana 3 ovog zakona obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.
- (2) Pored sredstava iz stava 1 ovog člana, za podršku razvoja poljoprivrede i ruralnih područja mogu se koristiti i sredstva lokalne samouprave, međunarodnih projekata, donacija i drugih izvora.

Realizacija podrške

Član 26

- (1) Realizaciju mjera podrške poljoprivredne politike i politike ruralnog razvoja vrši Ministarstvo u skladu sa ovim zakonom, kao i organ uprave nadležan za sprovođenje mjera podrške (u daljem tekstu: Agencija) na način i pod uslovima utvrđenim zakonom kojim se uređuju uslovi i način sprovođenja mjera podrške poljoprivredne politike, politike ruralnog razvoja, politike ribarstva i Agrobudžetom.
- (2) Poslove pripreme, praćenja realizacije, promocije i koordinacije za mjere ruralnog razvoja finansiranih iz IPARD programa, kao i funkciju korisnika sredstava podrške kroz mjeru 9 "Tehnička pomoć" u skladu sa zahtjevima EU, vrši organizaciona jedinica Ministarstva za upravljanje IPARD programom - IPARD Upravljačko tijelo.
- (3) Realizacija i postupak korišćenja sredstava iz IPARD programa uređuje se propisom Vlade.

Nadležnost Ministarstva

Član 27

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

Član 28

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

Član 29

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

Član 30

- (1) Dokumentaciju za programe koje realizuje Ministarstvo, a koji se finansiraju ili sufinansiraju u skladu sa ovim zakonom i programima koji se finansiraju sredstvima iz inostranih donacija, Ministarstvo je dužno da čuva najmanje pet godina nakon njihove implementacije.
- (2) Rok iz stava 1 ovog člana, u slučaju pokretanja sudskog postupka, produžava se do pravosnažnosti sudske odluke.

Pravo na podršku

Član 31

- (1) Pravo na podršku može ostvariti aktivni poljoprivrednik koji je podnio zahtjev, sa potrebnom dokumentacijom, za ostvarivanje prava na podršku i koji je upisan u Registar poljoprivrednih gazdinstava iz člana 63 ovog zakona (u daljem tekstu: korisnik podrške).
- (2) Ministarstvo vodi evidenciju korisnika podrške.
- (3) Izuzetno od stava 1 ovog člana Ministarstvo može odobriti podršku korisniku koji nema status aktivnog poljoprivrednika, a koji obavlja poslove od javnog interesa i korisniku socijalnih transfera porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima.
- (4) Uslove za upis u Registar poljoprivrednih gazdinstava i dokumentaciju potrebnu za ostvarivanje prava na podršku iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Postupak za ostvarivanje prava na podršku

Član 32

- (1) Postupak za ostvarivanje prava na podršku pokreće se zahtjevom, koji se podnosi Ministarstvu.
- (2) Postupak iz stava 1 ovog člana može se pokrenuti i putem javnog poziva ili na drugi način, zavisno od vrste i načina podrške.
- (3) O ostvarivanju prava na podršku u postupku iz st. 1 i 2 ovog člana odlučuje Ministarstvo.

Obaveze korisnika podrške

Član 33

- (1) Korisnik podrške odgovara za tačnost dokumentacije i podataka za ostvarivanje prava na podršku i namjensko korišćenje sredstava podrške.
- (2) Korisnik podrške koji je na osnovu neispravne dokumentacije, odnosno zloupotrebom ostvario pravo na korišćenje sredstava podrške ili je sredstva podrške nenamjenski koristio dužan je da vrati iznos primljenih sredstava, uvećan za iznos zatezne kamate, u roku određenom pravosnažnim rješenjem Ministarstva.
- (3) Korisnik podrške koji je sredstva dobio, odnosno koristio na način iz stava 2 ovog člana nema pravo na dodjelu podrške za period od dvije godine od dana donošenja pravosnažnog rješenja Ministarstva o vraćanju sredstava.
- (4) Korisnik podrške koji je pokušao na osnovu neispravne dokumentacije, odnosno zloupotrebom da ostvari pravo na korišćenje sredstava podrške ili da sredstva podrške nenamjenski koristi, nema pravo na dodjelu podrške za period od dvije godine od dana donošenja pravosnažnog rješenja Ministarstva o odbijanju isplate sredstava podrške.
- (5) Korisnik podrške koji je ostvario pravo na korišćenje sredstava podrške, ali je nakon podnošenja dokumentacije za isplatu sredstava podrške utvrđeno da je imao namjeru da lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, sredstva podrške dobije ili nenamjenski koristi, nema pravo na dodjelu sredstava podrške za period od dvije godine od dana donošenja pravosnažnog rješenja Ministarstva o odbijanju isplate sredstava podrške, osim u slučaju dozvoljenih odstupanja propisanih Agrobudžetom.
- (6) Korisnik podrške koji je pokušao na osnovu netačno prijavljenih podataka prilikom podnošenja zahtjeva za podršku, u odnosu na stanje zatečeno prilikom kontrole na terenu, a u vrijednosti većoj od propisanog odstupanja, ili ne dopusti obavljanje kontrole na terenu, nema pravo na dodjelu sredstava podrške za period od dvije godine od dana donošenja pravosnažnog rješenja Ministarstva o odbijanju isplate sredstava podrške.
- (7) Bliža odstupanja iz stava 5 ovog člana utvrđuju se Agrobudžetom.
- (8) Lista lica koja ne mogu ostvariti pravo iz st. 4, 5 i 6 ovog člana objaviće se na internet stranici Ministarstva.
- (9) Rješenja iz st. 2 do 6 ovog člana Ministarstvo donosi na osnovu izvršene kontrole.
- (10) Korisnik podrške iz st. 3, 4, 5 i 6 ovog člana nema pravo ni na korišćenje sredstava koja se odobravaju po osnovu drugih mjera podrške.
- (11) Korisnik podrške dužan je da čuva dokumentaciju koja se odnosi na ostvarivanje prava na podršku, najmanje pet godina od dana posljednje isplate sredstava podrške.

Viša sila

Član 33a

- (1) Viša sila je događaj koji se nije mogao predvidjeti ili spriječiti, a usljed kojeg je nastupila šteta, odnosno propuštanje za obavljanje ili izvršenje određene obaveze.
- (2) Ako podnosilac zahtjeva, nije mogao da ispuni kriterijume prihvatljivosti ili druge obaveze zbog više sile, zadržava svoje pravo na podršku, a vremenski okviri, površine, grla, jedinke i košnice, računaju se kao u trenutku djelovanja više sile.

Povraćaj sredstava

Član 33b

- (1) Povraćaj isplaćenih sredstava podrške korisnik podrške dužan je da izvrši u jednom ili više sljedećih slučajeva:
 - ako se utvrdi da je korisnik sredstava podrške ostvario sredstva na osnovu netačnih podataka i/ili ako ih je ostvario suprotno uslovima i odredbama ovoga zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
 - u slučaju administrativne greške nastale prilikom odobravanja ili isplate sredstava podrške;
 - ako se nakon izvršene isplate podrške korisnicima, na osnovu naknadne administrativne kontrole, kontrole na terenu, ex post kontrole utvrdi nepravilnost koju je napravio korisnik sredstava podrške;
 - ako ne dopusti obavljanje kontrole na terenu i/ili inspeksijskog nadzora.
- (2) Povraćaj sredstava podrške vrši se u roku od 30 dana od dana prijema rješenja o povraćaju sredstava.
- (3) Ako korisnik sredstava podrške ne izvrši povraćaj u roku iz stava 2 ovog člana, dužan je da plati zakonsku zateznu kamatu.

- (4) Zakonska zatezna kamata za povraćaj sredstava računa se od dana isteka roka za povraćaj sredstava do dana povraćaja sredstava.

V. ORGANIZOVANJE PROIZVOĐAČA

Cilj organizovanja

Član 34

- (1) Mjerama agrarne i politike ribarstva podstiče se organizovanje proizvođača u poljoprivredi i ribarstvu u zadruge i druge oblike organizovanja proizvođača (u daljem tekstu: organizacije proizvođača).
- (2) Proizvođači iz stava 1 ovog člana mogu organizovati organizaciju proizvođača po osnovu jednog ili grupe proizvoda, u cilju:
- planiranja proizvodnje prema zahtjevima tržišta u pogledu količina i kvaliteta;
 - stavljanja na tržište proizvoda proizvedenih od strane članova organizacije proizvođača;
 - optimizacije troškova proizvodnje i stabilizacije proizvođačkih cijena;
 - očuvanja životne sredine sprovođenjem dobre proizvođačke prakse, upravljanja otpadom i očuvanja biodiverziteta;
- (3) Proizvod ili grupu proizvoda za koje se mogu organizovati organizacije proizvođača propisuje Ministarstvo.

Organizacija proizvođača

Član 35

Briše se. (Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda, "Sl. list CG", br. 51/17)

Priznavanja organizacija proizvođača

Član 36

Briše se. (Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda, "Sl. list CG", br. 51/17)

Međugranske organizacije

Član 37

Briše se. (Zakon o uređenju tržišta poljoprivrednih proizvoda, "Sl. list CG", br. 51/17)

Mašinski prstenovi

Član 38

- (1) Za efikasno iskorišćavanje poljoprivredne mehanizacije i opreme, radne snage i drugih proizvodnih mogućnosti, fizička lica mogu se organizovati za pružanje međukomšijske i međuseoske pomoći (u daljem tekstu: mašinski prstenovi), u skladu sa zakonom.
- (2) Uslove za rad mašinskih prstenova propisuje Ministarstvo.

Lokalna akciona grupa

Član 38a

- (1) Lokalna akciona grupa (u daljem tekstu: LAG) stiče status pravnog lica upisom u Registar LAG-ova koji vodi Ministarstvo u cilju sprovođenja pristupa LEADER - u.
- (2) LAG osnivaju i čine predstavnici jedinica lokalne samouprave, fizička i pravna lica koja na određenoj teritoriji sprovode aktivnosti i mjere Lokalne razvojne strategije (LRS) i pristupa LEADER - u sa ciljem razvoja: ruralne ekonomije, ruralnog turizma, jačanja ruralne zajednice, uređenja javnih prostora, zaštite životne sredine i umrežavanja.
- (3) LAG je dužan osnivačkim aktom propisati obavezna tijela upravljanja: Skupštinu, Upravni odbor i zastupnika, koja djeluju u skladu sa statutom i drugim aktima donesenim u okviru njegovog rada.
- (4) Bliže uslove za osnivanje, organizaciju, djelokrug rada i teritorijalni obuhvat LAG-ova donosi Ministarstvo.

Nacionalna mreža za ruralni razvoj Crne Gore

Član 38b

- (1) Nacionalna mreža za ruralni razvoj Crne Gore predstavlja mrežu institucija, organizacija i drugih relevantnih aktera koji doprinose održivom razvoju ruralnih područja i primjeni pristupa LEADER -u u Crnoj Gori, razmjeni informacija, jačanju saradnje i efikasnijem korišćenju IPARD programa.
- (2) Uslove, način uspostavljanja, organizaciju i djelovanje Nacionalne mreže za ruralni razvoj Crne Gore propisuje Ministarstvo, dok organizaciona jedinica Ministarstva za upravljanje IPARD programom - IPARD Upravljačko tijelo sprovodi cjelokupan postupak uspostavljanja i koordinira radom mreže.

VI. KVALITET I OZNAČAVANJE POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA I HRANE

Minimalni kvalitet

Član 39

- (1) Minimalni kvalitet pojedinih poljoprivrednih proizvoda i hrane, i uslove za njihovo stavljanje na tržište propisuje Ministarstvo.
- (2) Propisima iz stava 1 ovog člana uređuje se, naročito:
 - način proizvodnje i prerade;
 - sastojci i njihov sadržaj, uključujući dozvoljene aditive;
 - normative za dostizanje i očuvanje kvaliteta;
 - razvrstavanje;
 - označavanje.

Aromatizovani proizvodi od vina

Član 39a

- (1) Aromatizovani proizvodi od vina su: aromatizovana vina, aromatizovana pića na bazi vina i aromatizovani kokteli na bazi vina.
- (2) Naziv, opis, klasifikaciju, označavanje i zaštitu geografskog porijekla aromatizovanih proizvoda od vina, registar oznaka, proizvodne postupke i metode propisuje Ministarstvo.

Proizvodi višeg kvaliteta

Član 40

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 30/17)

Proizvođačka specifikacija

Član 41

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 30/17)

Proizvod iz organske poljoprivrede

Član 42

Poljoprivredni proizvodi ili hrana iz organske poljoprivrede su proizvodi ili hrana koji su proizvedeni po metodama organske poljoprivrede, u skladu sa zakonom.

Proizvod integralne poljoprivrede

Član 43

- (1) Poljoprivredni proizvodi ili hrana iz integralne poljoprivrede su proizvodi koji su proizvedeni po metodama i postupcima integralne poljoprivredne proizvodnje.
- (2) Integralna poljoprivredna proizvodnja je uravnotežena upotreba agrotehničkih mjera, tako da, pri istim ekonomskim efektima, prioritet imaju prirodne mjere u odnosu na fito-farmaceutske, veterinarsko-farmaceutske i biotehnološke mjere.
- (3) Proizvodi iz stava 1 ovog člana nose oznaku "Proizvod integralne poljoprivrede".
- (4) Evidenciju proizvođača i proizvoda integralne poljoprivredne proizvodnje vodi Ministarstvo.

- (5) Bliže uslove integralne proizvodnje ili prerade, način kontrole i oznaku proizvoda integralne poljoprivrede iz stava 2 ovog člana, kao i vođenje evidencije proizvođača i proizvoda integralne poljoprivrede propisuje Ministarstvo.

Garantovano tradicionalni proizvod

Član 44

Briše se. (Zakon o oznakama porijekla, geografskim oznakama i oznakama garantovano tradicionalnih specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda, "Sl. list CG", br. 18/11)

Proizvodi sa zaštićenom oznakom porijekla i geografskom oznakom

Član 45

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 30/17)

VII. DOBRA POLJOPRIVREDNA PRAKSA

Član 46

- (1) Nosilac poljoprivrednog gazdinstva uključujući i aktivnog poljoprivrednika koji se bavi proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda i hrane dužan je da poštuje dobru poljoprivrednu praksu, odnosno pravila uslovljenosti.
- (2) Način sprovođenja dobre poljoprivredne prakse propisuje Ministarstvo.

VIII. PROMET POLJOPRIVREDNIH PROIZVODA I HRANE

Član 47

Promet poljoprivrednih proizvoda i hrane vrši se u skladu sa zakonom.

Promet sa porodičnog poljoprivrednog gazdinstva

Član 48

- (1) Na porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu male količine poljoprivrednih proizvoda i hrane biljnog i životinjskog porijekla proizvedenih na tom gazdinstvu stavljaju se u promet radi snabdijevanja krajnjeg potrošača neposredno na tom gazdinstvu ili preko maloprodajnih objekata.
- (2) Male količine iz stava 1 ovog člana, higijenske uslove za njihovu proizvodnju i stavljanje u promet, sadržaj zahtjeva i postupak odobravanja objekata u kojima se proizvode male količine poljoprivrednih proizvoda, uslove registracije, odnosno proizvoda i hrane biljnog i životinjskog porijekla, propisuje Ministarstvo.
- (3) Ispunjenost uslova iz stava 2 ovog člana utvrđuje nadležni organ uprave, u skladu sa zakonom.

IX. DOPUNSKA DJELATNOST

Član 49

- (1) Dopunska djelatnost porodičnog poljoprivrednog gazdinstva je djelatnost povezana sa poljoprivredom i šumarstvom, koja se vrši na porodičnom poljoprivrednom gazdinstvu i omogućava bolju iskorišćenost njegovih proizvodnih mogućnosti i radne snage.
- (2) Vrste dopunske djelatnosti na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima, obim i uslove za njihovo obavljanje propisuje Vlada.
- (3) Pri određivanju obima dopunske djelatnosti iz stava 2 ovog člana uzimaju se u obzir i specifični uslovi i karakteristike određenih vrsta dopunske djelatnosti.

Član 50

- (1) Nosilac dopunske djelatnosti iz člana 49 ovog zakona je fizičko lice koje je vlasnik, zakupac ili drugo lice koje je ovlašteno da koristi poljoprivredni posjed i vrši poljoprivrednu djelatnost (u daljem tekstu: nosilac dopunske djelatnosti).
- (2) Nosilac dopunske djelatnosti mora u obavljanju svoje djelatnosti da ispunjava minimalne uslove utvrđene zakonima kojima se uređuje zaštita životne sredine, zaštita zdravlja ljudi, zdravlja životinja i bilja, dobrobiti životinja i zaštita na radu.

Odobrenje za vršenje dopunske djelatnosti

Član 51

- (1) Dopunska djelatnost na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima može se obavljati samo na osnovu odobrenja.
- (2) Odobrenje za obavljanje dopunske djelatnosti iz stava 1 ovog člana izdaje Ministarstvo, na zahtjev nosioca dopunske djelatnosti.
- (3) Ministarstvo vodi evidenciju dopunskih djelatnosti na porodičnim poljoprivrednim gazdinstvima.
- (4) Sadržinu i način vođenja evidencije iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

X. POSLOVI OD JAVNOG INTERESA

Član 52

- (1) Poslovi od javnog interesa u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja su:
 - 1) savjetodavni poslovi;
 - 2) stručni poslovi u stočarstvu;
 - 3) stručni poslovi u biljnoj proizvodnji;
 - 4) stručni poslovi u očuvanju genetičkih resursa-banke gena;
 - 5) analitičko razvojni poslovi;
 - 6) poslovi obrazovanja i osposobljavanja kadrova za potrebe razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja; i
 - 7) poslovi istraživačkog rada u poljoprivredi.
- (2) Poslove iz stava 1 tačka 1) ovog člana, vrši Ministarstvo, a poslove iz tač. 2) do 7) ovog člana, vrše ovlašćene naučno-istraživačke ustanove i druga pravna i fizička lica iz oblasti poljoprivrede koja ispunjavaju uslove za obavljanje tih poslova.
- (3) Poslovi od javnog interesa u oblasti veterinarstva i zaštite bilja vrše se u skladu sa zakonom.

Savjetodavni poslovi

Član 53

Savjetodavni poslovi u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja su poslovi koji se odnose na:

- organizovanje organske, integralne i konvencionalne poljoprivredne proizvodnje;
- primjenu novih naučnih dostignuća, tehnologija i tehnika i sl;
- izradu programa racionalnog korišćenja poljoprivrednog zemljišta i sredstava za ishranu bilja u skladu sa načelima održivog razvoja;
- sprovođenje dobre poljoprivredne prakse;
- zaštitu životne sredine;
- izradu razvojnih i investicionih programa za poljoprivredna gazdinstva;
- osposobljavanje za upravljanje poljoprivrednim gazdinstvima, uključujući ekonomske analize;
- podnošenje zahtjeva za dobijanje podrške;
- unaprjeđivanje dopunskih djelatnosti na poljoprivrednom gazdinstvu i širenje ekonomskih aktivnosti (diverzifikacija) u seoskim sredinama;
- organizovanje poljoprivrednika;
- tumačenje propisa iz oblasti poljoprivrede i sa njom povezanih djelatnosti.

Stručni poslovi u stočarstvu

Član 54

- (1) Stručni poslovi u oblasti stočarstva su poslovi koji se odnose na:
 - sprovođenje odgajivačko-seleksijskih programa po vrstama i rasama stoke;
 - kontrolu produktivnosti stoke;
 - ocjenjivanje oplemenjivačke vrijednosti priplodnih životinja;
 - praćenje i unaprjeđivanje kvaliteta proizvoda stočarstva;

- vođenje propisanih evidencija u stočarstvu;
 - prognoziranje optimalnih lokacija i vremenskim uslova za ispašu pčela i sl.
- (2) Uslovi i način vršenja poslova iz stava 1 ovog člana uređuju se zakonom kojim je uređeno stočarstvo.

Stručni poslovi u biljnoj proizvodnji

Član 55

- (1) Stručni poslovi u okviru selekcije sjemena i uvođenja novih sorti u biljnoj proizvodnji su poslovi koji se odnose na:
- provjeravanje genetskih osobina i upotrebne vrijednosti novih domaćih i stranih sorti poljoprivrednog bilja u prethodnom postupku i u postupku registracije, odnosno zaštite sorte;
 - čuvanje službenih uzoraka sjemenskog materijala zaštićenih, odnosno registrovanih sorti;
 - selekcije i preporuke o rejonizaciji sorti;
 - certifikovanje sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja;
- (2) Uslovi i način vršenja poslova iz stava 1 ovog člana uređuju se zakonom.

Poslovi očuvanja genetičkih resursa - banke gena

Član 56

- (1) Poslovi očuvanja genetičkih resursa - banke gena su:
- sakupljanje i evidentiranje autohtonog genetičkog materijala, uključujući stare domaće ili odomaćene sorte poljoprivrednog bilja;
 - sakupljanje i evidentiranje autohtonih rasa i sojeva stoke sa ekonomskom vrijednošću, uključujući i odomaćene rase i sojeve;
 - vrednovanje sakupljenog genetičkog materijala po međunarodnim deskriptorima;
 - čuvanje, umnožavanje i razmjena uzoraka sakupljenog genetičkog materijala i sl.
- (2) Uslove i način vršenja poslova iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Analitičko-razvojni poslovi

Član 57

Analitičko-razvojni poslovi su:

- prikupljanje i obrada podataka iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja radi izrade ekonomskih i drugih analiza;
- izrada ekonomskih i drugih analiza iz oblasti proizvodnje, prerade i prometa poljoprivrednih proizvoda;
- izrada analiza iz agrarne politike;
- poslovi od značaja za usmjeravanje i praćenje razvoja poljoprivrede, prerađivačke industrije i ruralnih područja i sl.

Poslovi obrazovanja i osposobljavanja kadrova za potrebe razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja

Član 58

Poslovi obrazovanja i osposobljavanja za potrebe razvoja poljoprivrede i ruralnih područja su poslovi za potrebe određenih sektora poljoprivrede, u skladu sa Ciljevima agrarne politike.

Istraživački rad u poljoprivredi

Član 59

Istraživački i razvojni projekti u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja finansiraju se ili sufinansiraju u svrhu implementacije ciljeva agrarne politike.

XI. PRIZNANJA

Član 60

- (1) Za ostvarene rezultate u oblasti poljoprivrede i prehrambene tehnologije u Crnoj Gori, Ministarstvo može da dodijeli priznanja pojedincima, udruženjima, naučno-istraživačkim ustanovama i drugim organizacijama.
- (2) Uslove za dodjelu priznanja i vrste priznanja iz stava 1 ovog člana propisuje Vlada.

XII. REGISTRI I EVIDENCIJE

Član 61

- (1) Ministarstvo osniva i vodi:
 - 1) Registar subjekata;
 - 2) Registar poljoprivrednih gazdinstava;
 - 3) Registar LAG-ova.
- (2) Pored registara iz stava 1 ovog člana, Ministarstvo vodi i druge registre, evidencije i baze podataka, u skladu sa zakonom.

Registar subjekata

Član 62

- (1) Pravna i fizička lica koja su u skladu sa zakonom upisana u odgovarajuće registre ili evidencije, koje vode Ministarstvo i organi uprave nadležni za poslove poljoprivrede, upisuju se u Registar subjekata.
- (2) Registar subjekata iz stava 1 ovog člana vodi se na jedinstven način i sadrži sljedeće podatke:
 - naziv pravnog lica i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu fizičkog lica;
 - vrstu privrednog subjekta;
 - poreski identifikacioni broj (PIB);
 - jedinstveni matični broj građana (JMBG) ili matični broj privrednog subjekta (MB);
 - šifru i naziv osnovne djelatnosti;
 - broj žiro računa subjekata koji podnose zahtjev za dobijanje sredstava podrške.
- (3) Oblik, bližu sadržinu i način vođenja Registra subjekata propisuje Ministarstvo.

Registar poljoprivrednih gazdinstava

Član 63

U Registar poljoprivrednih gazdinstava (u daljem tekstu: Registar gazdinstava) obavezno se upisuju:

- poljoprivredno gazdinstvo koje podnosi zahtjev za ostvarivanje prava na podršku, u skladu sa ovim zakonom;
- proizvođači poljoprivrednih proizvoda namijenjenih tržištu, uključujući poljoprivredne proizvođače koji plasiraju proizvode na svom gazdinstvu.

Sadržaj Registra gazdinstava

Član 64

- (1) Registar gazdinstava sadrži sljedeće podatke:
 - jedinstveni identifikacioni broj poljoprivrednog gazdinstva (IDBR);
 - adresu, odnosno sjedište poljoprivrednog gazdinstva;
 - podatke o nosiocu poljoprivrednog gazdinstva, a u slučaju porodičnog poljoprivrednog gazdinstva i podatke o njegovim članovima;
 - podatke o djelatnosti poljoprivrednog gazdinstva;
 - podatke o korišćenju poljoprivrednog zemljišta, pašnjaka, šuma i šumskog zemljišta, po parcelama i kulturama i drugo;
 - podatke o stanju i broju životinja;
 - da gazdinstvo pripada području sa ograničenim mogućnostima za poljoprivrednu proizvodnju;
- (2) Identifikacioni broj poljoprivrednog gazdinstva (IDBR) iz Registra gazdinstva koristi se za povezivanje sa drugim registrima iz oblasti poljoprivrede.
- (3) Nasilac poljoprivrednog gazdinstva dužan je da svaku promjenu na gazdinstvu prijavi Ministarstvu.

- (4) Oblik, bližu sadržinu, način vođenja Registra gazdinstava, kao i vrstu, način i rok prijavljivanja promjena iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Registar LAG-ova

Član 64a

- (1) LAG ima svojstvo pravnog lica koje stiče upisom u Registar LAG.
- (2) Registar LAG - ova sadrži sledeće podatke:
- naziv i sjedište LAG - a;
 - lice ovlašćeno za zastupanje LAG - a;
 - teritorijalno područje djelovanja LAG - a;
 - broj stanovnika koji žive na teritorijalnom području djelovanja LAG- a;
 - oblast djelovanja LAG - a;
 - procentualnu zastupljenost civilnog, javnog i privrednog sektora u procesu odlučivanja;
 - matični broj LAG - a (MB); i
 - broj žiro računa LAG - a.
- (3) Upis u Registar LAG - ova vrši se na osnovu zahtjeva, uz koji se dostavlja statut LAG i podaci iz stava 2 ovog člana.
- (4) Nakon registracije LAG-a, Ministarstvo je dužno da, u skladu sa važećim propisima, zatraži klasifikaciju djelatnosti LAG-a od organa nadležnog za statistiku radi pribavljanja poreskog identifikacionog broja (PIB) kod nadležnog organa.
- (5) LAG je dužan da svaku promjenu podataka iz stava 2 ovog člana prijavi Ministarstvu u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.
- (6) Bliži sadržaj, način vođenja Registra LAG, kao i način registracije i prijavljivanja promjene iz stava 4 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Član 64b

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 83/26)

Prikupljanje i upotreba podataka

Član 65

Za vođenje i ažuriranje Registra subjekata i Registra gazdinstava, kao i sprovođenje mjera agrarne politike Ministarstvo prikuplja podatke od:

- državnih organa;
- javnih ustanova;
- agencija;
- koncesionara;
- jedinica lokalne samouprave;
- drugih ovlašćenih institucija.

Javnost podataka

Član 66

Podaci iz registara i evidencija su javni, osim podataka koji su u skladu sa zakonom, utvrđeni kao lični i/ili tajni podaci.

Agrarni marketinški informacioni sistem

Član 67

- (1) Radi praćenja tržišta poljoprivrednih proizvoda, privredna društva i preduzetnici koji prodaju, otkupljuju i uvoze poljoprivredne proizvode, dužni su da dostavljaju Ministarstvu podatke o cijenama i količinama određenih poljoprivrednih proizvoda.

- (2) Podaci o cijenama i količinama proizvoda iz stava 1 ovog člana, unose se u Agrarni marketinški informacijski sistem (u daljem tekstu: AMIS), koji vodi Ministarstvo.
- (3) Podaci iz stava 2 ovog člana dostavljaju se nedjeljno, polumjesečno, mjesečno ili godišnje u zavisnosti od vrste poljoprivrednog proizvoda.
- (4) Sadržaj i način vođenja AMIS-a, poljoprivredne proizvode za koje se dostavljaju podaci o cijenama i količinama i domaća reprezentativna tržišta sa kojih se vrši prikupljanje podataka, propisuje Ministarstvo.

Sistem računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava

Član 68

- (1) Sistem računovodstvenih podataka poljoprivrednih gazdinstava (Farm Accountancy Data Network) je skup godišnjih podataka o strukturi, proizvodnji, prihodima i rashodima, koji se prikupljaju anketnim istraživanjem na poljoprivrednim gazdinstvima (u daljem tekstu: FADN).
- (2) Poljoprivredna gazdinstva učestvuju u istraživanju dobrovoljno, a podaci prikupljeni kroz FADN sistem iskazuju se isključivo u zbirnom obliku, ne mogu biti korišćeni u svrhu oporezivanja poljoprivrednih gazdinstava i predstavljaju službenu tajnu.
- (3) Ministarstvo je odgovorno za organizaciju i sprovođenje FADN sistema istraživanja, preko Nacionalnog koordinacionog tima za organizaciju i sprovođenje FADN sistema istraživanja (u daljem tekstu: Koordinacioni tim).
- (4) Za potrebe nadzora sprovođenja FADN sistema nadležan je Nacionalni odbor za praćenje FADN sistema (u daljem tekstu: Nacionalni odbor).
- (5) Organ uprave nadležan za poslove statistike, dužan je da učestvuje u aktivnostima koje se odnose na davanje stručne pomoći i predloga za izbor poljoprivrednih gazdinstava koja će činiti reprezentativni uzorak.
- (6) Prikupljanje podataka i organizacija FADN sistema vrši se na osnovu Plana istraživanja koji donosi Ministarstvo na period od pet godina.
- (7) Istraživanja iz stava 1 ovog člana mogu da vrše i poljoprivredne, obrazovne, naučne i stručne institucije i druge organizacije i ustanove, koje angažuje Ministarstvo na osnovu javnog poziva.
- (8) Sredstva za implementaciju FADN sistema obezbjeđuju se iz Budžeta Crne Gore.
- (9) Metodologiju prikupljanja podataka za FADN sistem sa poljoprivrednih gazdinstava, način korišćenja podataka, sadržinu plana iz stava 6 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Nacionalni odbor

Član 68a

- (1) Nacionalni odbor:
 - 1) prati sprovođenje plana iz člana 68 ovog zakona;
 - 2) sačinjava izvještaj o sprovođenju plana prikupljanja podataka sa odabranih poljoprivrednih gazdinstava i nepravilnostima u funkcionisanju FADN sistema koji dostavlja Ministarstvu;
 - 3) razmatra druga pitanja u vezi sa funkcionisanjem FADN sistema.
- (2) Nacionalni odbor čini neparan broj članova koji se imenuju iz redova Ministarstva, organa uprave nadležnog za poslove statistike i jednog predstavnika poljoprivrednih gazdinstava, na period od pet godina.
- (3) Članovi Nacionalnog odbora imenuju se rješenjem Ministarstva.
- (4) Način rada Nacionalnog odbora propisuje Ministarstvo.

Koordinacioni tim

Član 68b

- (1) Koordinacioni tim:
 - 1) priprema predlog plana iz člana 68 ovog zakona;
 - 2) prikuplja podatke sa odabranih poljoprivrednih gazdinstava koji predstavljaju reprezentativni uzorak;
 - 3) izrađuje statističke pokazatelje na osnovu podataka prikupljenih sa poljoprivrednih gazdinstava;
 - 4) sačinjava izvještaj za poljoprivredna gazdinstva sa kojih su podaci prikupljeni;
 - 5) vodi bazu podataka dobijenih kroz FADN sistem.
- (2) Podaci iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana dostavljaju se Evropskoj komisiji.

- (3) Koordinacioni tim čini neparan broj članova koji se imenuju iz redova Ministarstva.
- (4) Članovi Koordinacionog tima imenuju se rješenjem Ministarstva.
- (5) Način rada Koordinacionog tima propisuje Ministarstvo.

XIII. SAVJET ZA POLJOPRIVREDU I RURALNI RAZVOJ

Član 69

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

Član 70

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

Član 71

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

XIV. NADZOR

Član 72

- (1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem mjera agrarne politike vrši poljoprivredni inspektor.
- (3) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona u odnosu na minimalni kvalitet pojedinih poljoprivrednih proizvoda i hrane, vrši organ uprave nadležan za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, preko inspektora za hranu i fitosanitarnih inspektora.

Ovlašćenja poljoprivrednog inspektora

Član 73

Pored ovlašćenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljoprivredni inspektor ima i ovlašćenje da:

- provjerava poljoprivredno zemljište, zasade, proizvodne objekte i prostorije u kojima se obavlja poljoprivredna djelatnost ili dopunska djelatnost, obim proizvodnje, dokumentaciju pravnih i fizičkih lica koja obavljaju poljoprivrednu djelatnost i dopunsku djelatnost na poljoprivrednim gazdinstvima ili druge djelatnosti vezane za sprovođenje mjera agrarne politike;
- prati ostvarivanje prava na podršku i nenamjensko korišćenje tih sredstava;
- provjerava izvršavanje poslova od javnog interesa;
- provjerava vođenje registara i evidencija u skladu sa ovim zakonom;
- provjerava ispunjenost uslova za priznavanje proizvođačkih organizacija i međugranskih organizacija;
- kontroliše ispunjenost uslova za obavljanje dopunske djelatnosti na poljoprivrednom gazdinstvu;
- prati primjenu dobre poljoprivredne prakse.

Upravne mjere i radnje poljoprivrednog inspektora

Član 74

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljoprivredni inspektor je obavezan da preduzima i sljedeće upravne mjere i radnje:

- do odluke nadležnog organa, zabrani obavljanje dopunske djelatnosti, odnosno zatraži oduzimanje dozvole i brisanje te djelatnosti iz evidencije o dopunskim djelatnostima;
- do odluke nadležnog organa, zabrani vršenje poslova od javnog interesa, ako vršilac javnih poslova ne vrši poslove u skladu sa zakonom, odnosno programom;
- odredi i druge mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Ovlašćenja inspektora za hranu

Član 74a

Pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, inspektor za hranu ima i ovlašćenja da:

- provjerava usaglašenost poljoprivrednih proizvoda i hrane sa propisanim normativima kvaliteta; i
- uzima uzorke za analizu, radi provjere kvaliteta poljoprivrednih proizvoda i hrane.

Upravne mjere i radnje inspektora za hranu

Član 74b

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor i zakonom kojim je uređena bezbjednost hrane, inspektor za hranu preduzima i sljedeće upravne mjere i radnje:

- zabranjuje promet poljoprivrednih proizvoda i hrane ukoliko njihov kvalitet ne odgovara propisanim normativima kvaliteta;
- određuje i druge mjere i radnje u skladu sa zakonom.

Ovlašćenja fitosanitarnog inspektora

Član 74c

Pored ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, fitosanitarni inspektor ima i ovlašćenja da:

- provjerava usaglašenost voća, povrća, pečurki i žitarica sa propisanim normativima kvaliteta; i
- uzima uzorke za analizu, radi provjere kvaliteta voća, povrća, pečurki i žitarica.

Upravne mjere i radnje fitosanitarnog inspektora

Član 74d

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, zakonom kojim je uređena bezbjednost hrane i zakonom o sredstvima za ishranu bilja, fitosanitarni inspektor preduzima i sljedeće upravne mjere i radnje:

- zabranjuje promet voća, povrća, pečurki i žitarica ukoliko njihov kvalitet ne odgovara propisanim normativima kvaliteta;
- određuje i druge mjere i radnje u skladu sa zakonom.

XV. KAZNENE ODREDBE

Član 75

(1) Novčanom kaznom od 500 eura do 5.500 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ako dostavi neispravnu dokumentaciju i podatke radi ostvarivanja prava na podršku i namjensko korišćenje sredstava podrške, i ako zloupotrebom ostvari pravo na korišćenje sredstava podrške, ili ako sredstva podrške koristi nenamjenski, pri čemu je dužan da vrati iznos primljenih sredstava uvećan za iznos zatezne kamate u roku određenom pravosnažnim rješenjem Ministarstva (član 33 st. 1 i 2);
- 2) ne čuva dokumentaciju koja se odnosi na ostvarivanje prava na podršku, najmanje pet godina od dana posljednje isplate sredstava podrške (član 33 stav 11);
- 3) koristi oznaku "Proizvod integralne poljoprivrede", a proizvod nije proizveden po metodama i postupcima integralnog načina poljoprivredne proizvodnje (član 43 stav 1);
- 4) ako se bavi proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda i hrane, a ne poštuje dobru poljoprivrednu praksu, odnosno pravila uslovljenosti (član 46);
- 5) vrši promet poljoprivrednih proizvoda i hrane suprotno zakonu (član 47);
- 6) prodaje sa porodičnog poljoprivrednog gazdinstva proizvode ili hranu, a nijesu proizvedeni na tom gazdinstvu i ne ispunjavaju propisane opšte i posebne higijenske zahtjeve i zahtjeve kvaliteta (član 48);
- 7) obavlja dopunsku djelatnost bez odobrenja (član 51 stav 1);
- 8) vodi Registar subjekata suprotno zakonu (član 62);
- 9) ne prijavi svaku promjenu na gazdinstvu u propisanom roku (član 64 st. 3 i 4);
- 10) ne dostavi podatke iz člana 67 stav 2 nedjeljno, polumjesečno, mjesečno ili godišnje u zavisnosti od vrste poljoprivrednog proizvoda (član 67 stav 3).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 200 eura do 1.500 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 300 eura do 5.000 eura.

- (4) Za prekršaj iz stava 1 tač. 2, 3, 9, 10 i 12 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom od 50 eura do 1.000 eura.

XVI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 76

Podzakonski propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 76a

- (1) Propis iz člana 24 ovog zakona donijeće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(2) Propis iz člana 26 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 76b

Korisnik staračke naknade, koji je to pravo ostvario u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, danom početka primjene ovog zakona ostvaruje pravo na staračku naknadu u skladu sa ovim zakonom.

Član 76c

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 76d

- (1) SIZEP sistem, AMIS i FADN sistem uspostaviće se u roku od godinu dana od dana donošenja propisa iz člana 76c ovog zakona.
(2) Do uspostavljanja SIZEP sistema, referentna parcela za ostvarivanje prava na podršku je katastarska parcela.

Član 76e

- (1) Savjetodavne poslove iz člana 52 stav 1 tačka 1) ovog zakona, Ministarstvo će preuzeti u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
(2) Ministarstvo će od Biotehničkog fakulteta, organizacione jedinice Univerziteta Crne Gore, preuzeti zaposlene koji su vršili savjetodavne poslove u biljnoj proizvodnji i selekciji stoke, opremu i službenu dokumentaciju u roku od 20 dana od dana preuzimanja savjetodavnih poslova.
(3) Zaposleni iz stava 2 ovog člana ostvaruju prava u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i namještenicima ("Službeni list CG", br. 39/11, 66/12 i 34/14).

Član 76f

Korisnik staračke naknade, koji je to pravo ostvario u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, danom početka primjene ovog zakona ostvaruju pravo na staračku naknadu u skladu sa ovim zakonom.

Član 76g

Propisi koji su doneseni prije stupanja na snagu ovog zakona uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 60 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 76h

Lica koja su ostvarila pravo na staračku naknadu po propisima koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavljaju sa korišćenjem toga prava.

Član 76i

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 77

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

Član 78

Briše se. (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju, "Sl. list CG", br. 34/14)

Član 79

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o obezbjeđenju i usmjeravanju sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede ("Službeni list SRCG", br. 11/90 i "Službeni list RCG", br. 24/92).

Član 80

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

☐ Uovaj Zakon prenijete su:

- Regulativa (EU) 2021/2115 od 2. decembra 2021. o utvrđivanju pravila o podršci za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se finansiraju iz Evropskog fonda za jemstva u poljoprivredi (EFJP) i Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju van snage regulativi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013;
- Regulativa (EU) br. 251/2014 o definiciji, opisivanju, reklamiranju, označavanju aromatizovanih proizvoda od vina i stavljanju van snage Regulative Savjeta (EEZ) br. 1601/91;
- Regulativa br. 1217/2009 od 30. novembra 2009 o uspostavljanju sistema za prikupljanje računvodstvenih podataka o prihodima i poslovnim aktivnostima poljoprivrednih gazdinstava u Evropskoj uniji
- Implementaciona Regulativa komisije (EU) 2017/1185 od 20. aprila 2017. o utvrđivanju pravila za primjenu regulativa (EU) br. 1307/2013 i (EU) br. 1308/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta u pogledu dostavljanja informacija i dokumenata Komisiji, kao i o izmjeni i stavljanju van snage nekoliko regulativa Komisije.